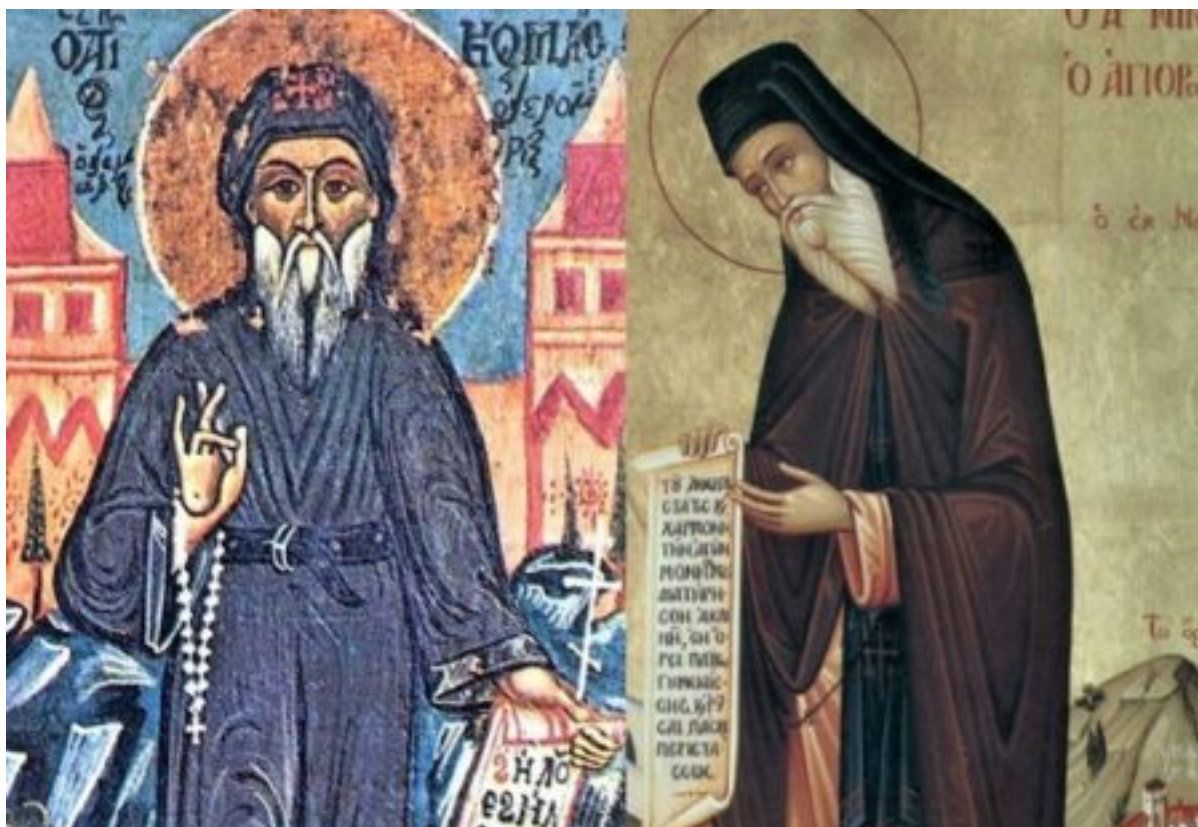

Ελάχιστα περί Φιλοκαλικής Αναγεννήσεως, Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης και ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός

[Πολιτισμός / Ρωμηοσύνη](#)

[Δρ. Νίκος Ορφανίδης, φιλόλογος - λογοτέχνης](#)

Οι άγιοι Κοσμάς Αιτωλός και Νικόδημος Αγιορείτης.

Κάθομαι και διαβάζω το Συναξάριον του Βίου του αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου, αλλά και τον Βίο του αγίου νεομάρτυρος Κοσμά του Αιτωλού τον οποίο ο άγιος Νικόδημος συνέθεσε και διέσωσε στο Νέον Μαρτυρολόγιον, και με πλημμυρίζει δέος, για εκείνο το εύρος του θάλλοντος και καταλάμποντος Ορθόδοξου Ελληνισμού. Νάξος, Σμύρνη, Κωνσταντινούπολις, Άγιο Όρος. Και αυτό, υπό καθεστώς αγριότητας και βαρβαρότητας. Και κατατρεγμού. Ήμαστε στα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Αλλά και σε εκείνη τη Φιλοκαλική Αναγέννηση, με τους Κολλυβάδες που διέτρεξαν πέραν των άλλων και τα νησιά, διασώζοντας και αναδεικνύοντας το Ορθόδοξο ήθος και την παράδοση την ζώσα του Βυζαντίου.

Ό,τι γνησιότερο, σε αντίθεση με τη Δύση υπήρξε ο λόγος των Κολλυβάδων, που τους προσεδόθη χλευαστικώς αυτό το όνομα, που απέκρυπτε έτσι την αλήθεια και τον τρόπο εκκλησιαστικού βίου που κόμιζαν. Μιαν άνθιση και μια αναγέννηση του δούλου Γένους των Ελλήνων.

Στέκομαι πρώτα στον γεωγραφικό τους ορίζοντα. Πρώτα η Νάξος, η πατρίδα του αγίου Νικοδήμου. Στη Νάξο ο άγιος μαθήτευσε κοντά στον αρχιμανδρίτη Χρυσάνθο, αδελφό του αγίου Κοσμά του Αιτωλού. Θυμίζω πως η Νάξος και μια σειρά από νησιά υπήρξε καταφύγιο των δεδιωγμένων Κολλυβάδων. Όπως και η Ύδρα και η Σκιάθος, με τον όσιο Νήφωνα και τη Μονή της Ευαγγελίστριας.

Ύστερα ήταν για τον άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη η Σμύρνη, με την Ευαγγελική

Σχολή της. Κι η Πόλις. Κι ο Γρηγόριος ο Ε΄, ο μετέπειτα εθνομάρτυς και νεομάρτυς και άγιος, ο πατριάρχης, που κινήθηκε στον άξονα Δημητσάνα, Πόλις, Άγιο Όρος. Στέκομαι στη μαθητεία του αγίου Νικοδήμου στις μεγάλες για την εποχή του Σχολές του Γένους, για να καταστεί ο ίδιος ο σπουδαιότερος και μέγιστος των συγγραφέων της Τουρκοκρατίας, με εκείνο το Νέον Μαρτυρολόγιον και Νέον Εκλόγιον και την Φιλοκαλία των ιερών νηπτικών. Και όχι μόνον. Με τα ασκητικά όπως ο Ευεργετινός, αλλά και ερμηνευτικά του έργα. Καθώς και τα ποιητικά.

Αλλά και ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός υπήρξε κορυφαίος απόφοιτος της Αθωνιάδος. Παράλληλα, γεωγραφικώς κινήθηκε σε όλη την τουρκοκρατούμενη πατρίδα μας, από την Πελοπόννησο ως την Ήπειρο, αλλά και στα νησιά, καταλίποντας και αυτός τις μνημειώδεις Διδαχές του. Μαζί με τον άγιο Κοσμά τον Αιτωλό ο κόσμος των Κολλυβάδων, και σκέφτομαι τον άγιο Μακάριο τον Νοταρά, τον αλείπτη των Μαρτύρων, και τον άγιο Διονύσιο Ζακύνθου, τον Αιγινήτη, με τον οποίο συνεορτάζει στις 24 Αυγούστου ο άγιος Κοσμάς.

Σκέφτομαι πως όλα δένονται μεταξύ τους με ένα τρόπο μυστικό και υπόγειο. Έτσι, λοιπόν, ο άγιος Κοσμάς, ο Πατροκοσμάς, διασχίζει σε καιρούς αγριότητας την πατρίδα μας, οικοδομώντας το Ορθόδοξο φρόνημα. Ο Λόγος του είναι εξόχως Ορθόδοξος, μακράν των όποιων εθνικισμών, κι ας στήριξε με τις Διδαχές του τη Πονεμένη Ρωμοσύνη. Έτσι εν αγάπη, με τους ξύλινους σταυρούς να μαρτυρούν το πέρασμά του και την παρουσία του. Κι εκείνο το σκαμνί του. Κι η απέραντη αγάπη του προς όλους. Και τα θαύματά του.

Σκέφτομαι πως σε καιρούς απιστίας και αγριότητας ο λόγος των Πατέρων μας και των αγίων μας μάς σκέπει και μας στηρίζει και μας παρηγορεί. Και καθίσταται φάρος λαμπερός και οδηγός. Έτσι, να το θυμόμαστε. Γι' αυτό είναι καιρός να ξαναπιάσουμε τη Φιλοκαλική Αναγέννηση και να εισέλθουμε στις πηγές και στα νάματά της, στο άρωμά της επιτέλους να εισέλθουμε.

<https://bit.ly/2YHKttP>